

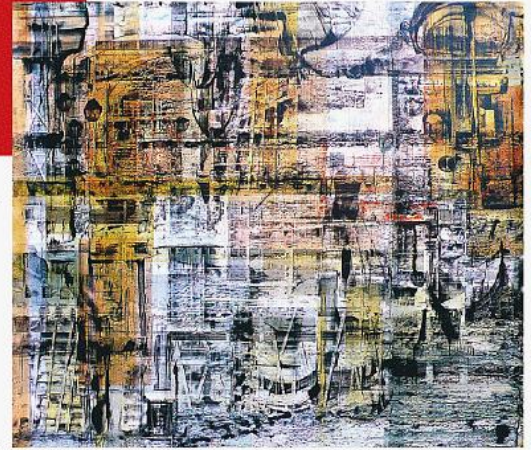
CANAN TOLON GÜNÜMÜZ İNSANININ KAFA KARIŞIKLIĞINI ANLATIYOR

Aşırı enformasyon bombardımanı yüzünden hepimiz tökezliyoruz

Koleksiyonların ilk sıralarda tercih ettiği, yaşadığı San Francisco'da belki de Türkiye'de olduğundan daha çok tanınan Canan Tolon'un yeni sergisi Beyoğlu Galeri Nev'de açıldı. İngilizce'de geçici performans düşmesi ya da bir sistemin çalışmasını engelleyen kusur anlamına gelen Glitch adlı sergisinde sistemin insanların aklını fazla bilgiyle doldurmasını eleştiriyor. Tolon'a göre yüklenen bu bilgiler üst üste biriktikçe başlangıç noktası unutuluyor. Bu durumu sergisindeki 12 yağlıboya resimde anlatıyor. Pek çok imgeyi üst üste kullanıyor, en

Canan Tolon'un Glitch sergisi 8 Kasım'a kadar pazar ve pazartesi hariç her gün Galeri Nev'de görülebilir. Adres: İstiklal Cad. Mısır Apt. Kat: 5 Beyoğlu. Tel: 0212 252 15 25

arkada ne olduğunu görmek her resimde daha da zorlaşıyor. Canan Tolon'la enformasyon bombardımanı sorununu konuştuk.

■ Deniz İNCEOĞLU
dinceoglu@hurriyet.com.tr

■ Glitch kelimesi sözlükte "geçici performans düşmesi" ya da "bir sistemin çalışmasını engelleyen kusur" anlamına geliyor. Neden serginize bu başlığı seçtiniz? Niçin Türkçe bir kelime tercih etmediniz?

"Türkçe'de anlatmak istediğim şeyi tam olarak ifade eden bir kelime bulamadım, yoksa Türkçe koyardım. Çünkü problem yaşamaya başladım bile. Kimisi serginin ismini Glitz sanıyor, oysa bu kelime gösterişli anlamına geliyor ve sergiyle hiçbir alakası yok. Anlatmak istediğim şey için tökezleme ya da tutukluk da denilebilir. Örneğin televizyondaki görüntünün piksel piksel olması ya da bir imajdan diğerine geçerken donması gibi. Burada iki imaj üstüste gelir, renkler birbirine bulaşır ve karışıklık olur. Bu, bizim psikolojik halimizi güzel tanımlıyor. Her yerde imaj ve fikir bolluğu var, herkesten bir ses çıkıyor. Beynimizi bir sürü bilgiyle dolduruyorlar.

■ Bunu üstüste resmettiğiniz imgelerle mi anlatmaya çalıştınız?

"Evet. Resimlerde birden çok odak noktasının çakıştığı, renkli görüntü katmanları var. Bu görüntü katmanları üstüste çakışıkça yeni görüntüler ortaya çıkıyor. Amacım, birbirini silen katmanların yeni görüntüler yaratması ve herkesin gözünde farklı şeylerin oluşması. Aslında kübizmin tersi gibi... Yani bir nesnenin birçok açıdan görüntülenmesinden ziyade, birçok görüntünün, fazla bilgi ve ayrıntıdan dolayı, birbirini iptal ederek, neredeyse hafızada kalıcı bir şey bırakamayacak kadar silik resimler oluşması. İnsanları etkisiz, fikirlerini de geçersiz hale getiren bilgi fazlalıkları yani.

■ Bu yüzden mi sergiyle ilgili yaptığınız açıklamada "Bakıyoruz ama hiçbir şey görmüyoruz" dediniz?

"Evet. Bir şey göremediğimiz için de karşımızdaki hiçbir şey ifade etmiyor. Sonra birden bir şekil seçmeye başlıyoruz ama o şekli gördüğümüz için başka hiçbir şey göremiyoruz. O şekil hep orada ve baskın, çünkü bir şeyler hatırlatıyor. Bir süre sonra birden başka bir şekil göze iliştiğinde, ilk gördüğümüz şekil ile çıkıyor. Birini görünce ötekini unutmaya başlıyoruz. Ama bu kez üçüncü bir şekil beliriyor. Resmi bir bütün olarak görmek ve dolayısıyla hatırlamak da imkansız oluyor. Tıpkı çakışan haberlerden aldığımız bilgilerle fikir oluşturmanın ve aklımızda bir şey tutmanın zor olduğu gibi.

AMERİKA İRAK'I BOMBALADI SONRA HALK BUNUN NEDENİNİ UNUTTU

■ Nasıl bir ruh halinde bunu sorun haline getirdiniz? Akşam haberlerinde ya da TV programlarındaki aşırı yüklemeyi izlerken mi?

"Onlar da etkiliydi tabii ama asıl fark değişim 2005'te oldu. Sosyal bir araştırma projesinde 12-20 yaş arasındaki gençlerle bir film hazırladım. Felçli çocukların nasıl sosyalleşebileceği araştırılacaktı. Ben de bunun tersini yaptım ve çocukların omuzlarındaki gizli kamerayla onların sosyalleşmeye nasıl baktıklarını çektim. Montajlamak için her birinin çektiği filmleri izledim. Bu sırada hepsinin hayata bakışını, kafasındaki karmaşayı gördüm. Montajlama sırasında da kendim, bir formattan ötekine geçerken pek çok görüntüyü kaybettim. Bu durum gerçek hayatta da böyle. Bir sürü bilgiyi aklımıza sığdırmaya çalışırken bazıları unutuluyor, görüntüler kayboluyor.

■ Sadece çocukların karmaşıklığı mı sizi tetikledi?

"Hayır. Bunun ardından neredeyse her yaş grubundan insana bu fikrimi söyledim. Onlar da kararsız ve karmaşıktı. 18-20 yaşındakiler hâlâ ne yapacaklarına karar verememiş, emekli olanlar da aynı şekilde hayatı

sorguluyorlardı. Çünkü bilgi ne kadar çok veriliyorsa bir o kadar da boşluk yaratılıyor. Örneğin yaşadığım ülke Amerika'da "Bombalanacağız. Bu yüzden Irak'a gimmeliyiz" dediler. Herkes de buna inandı, güvendi. Çünkü halk yoğun bir fikir bombardımanına tutuldu. Ama şimdi böyle bir fikrin hiç olmadığını görüyorlar. Şimdi de bankalar battı. Bush çıkıp halka seslendi ama bence biraz da azarladı: "Niye bunlara inanıp da paranızı verdiniz" dedi. Zamanında yatırılmamasına yönelik bir sistem oturtulmuş ama hata olunca karşı tarafa suç atılıyor. Geriye dönmeye çalışıyorlar ama başın ya da sonun neresi olduğunu kimse bilmiyor.

■ Bu eleştiri sadece Amerika için mi geçerli?

"Hayır, bu küresel bir durum. Çünkü herkes başkasının yanlışını öne çıkarmaya çalışıyor. Kimisi Amerikalıları, kimisi Avrupalıları, kimisi de Müslümanları suçluyor. Kabahat bulmak çok kolay. Ama ben resimlerimde bu politik durumdan ziyade halkın ruh halini anlatmak istedim. Bu yüzden benim derdimden çok her bakanın kişisel problemini yansıtmalı resimler. Hepsinin kafasındaki karmaşıklık, tutukluk farklı olacaktır.

■ Bu durumu farkına varan kişilere ne öneriyorsunuz, ne yapmalılar?

"Süreklili verilen bilgileri hafif ayla, mizahla algılamak lazım. Bu imajların arkasına daha derinden bakmak şart. Örneğin bir televizyon programının ya da bir politikacının söylediklerine inanmadan önce onun altyapısını araştırmak, bilmek gerekiyor.